

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Sect. 1. Adversaria sententia proponitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

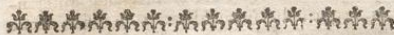
exprimuntur, non sunt ratio superior analogæ; sed analogata physice, sed ut sic non possunt dare diversitatem rationi superiori nec inæqualitatem, & sic ratio superior nihil accipit ab inferioribus tollens univocationem, alias nihil erit univocum: ergo.

SECTIO VLTIMA.

Argumenta adversaria solvuntur.

119 **A**D argumenta, ad primum conceditur maior & negatur minor, ad probationem negatur maior propositio, & etiam licet esset eadem cum non significaretur per idem nomen non esset analogæ.

Ad secundum concedo maiorem & minorem, & nego consequentiam, quia licet ens identificetur cum differentiis a parte rei formalissime, nihilominus per intellectum distinguitur inadæquate à differentiis tanquam ratio superior ab inferioribus, ac proinde nullam diversitatem accipit ab illis, ut patet ex late dictis in probatione nostræ conclusionis: ad confirmationem negatur antecedens, quia etiam licet esset transcendens animal esset univocum & non analogum.

QVÆSTIO IV.

Utrum dependentia causet analogiam.

SECTIO I.

Adversaria sententia proponitur.

1 **P**RIMA sententia asserit dependentiam unius inferioris entis ab alio causare analogiam in ratione superiori entis, sic Gaetanus opusculo de ente & de essentia. Pater Suarez in metaphysica, tom. 2. disp. 28. sect. 3. Pater Vasquez 1. part. & multi alij.

2 Probatur primo, quia dependentia unius ab alio constituit inæqualitatem in ratione communi abstracta, in qua inferiora conveniunt, sed inæqualitas in ratione communi est analogia: ergo dependentia unius ab alio causat analogiam. Maior sic probatur, ratio communis respicit inferiora, quia est per ordinem ad illa, sed illa respicit ut sunt in se ipsis: ergo ea respicit cum eadem dependentia quam inferiora habent inter se ipsa: sed ea quæ dependent habent inæqualitatem in ea ratione qua datur dependentia: ergo.

3 Secundo probatur ratione divi Thomæ, qua probat inter Deum & creaturam dari analogiam, quando effectus non adæquat virtutem causæ, nomen utrique commune non dicitur univocè, sed analogicè de illis: atqui creaturæ sunt effectus Dei & non adæquat virtutem eius: ergo nomen ens commune Deo & creaturis non dicitur univocè de illis, sed analogicè: probatur maior, quando effectus non adæquat virtutem causæ non recipit similitudinem eius secundum eandem omnino rationem: ergo nec potest habere nomen commune secundum eandem rationem: ergo est nomen analogum. Patet vltima consequentia,

illud est nomen analogum quod non est commune pluribus secundum eandem rationem, sed nomen ens non est commune Deo & creaturis secundum eandem rationem: ergo est analogum.

Et si dicas, quod effectus, qui non adæquat virtutem causæ id habet non secundum rationem communem in qua conveniunt effectus, & causæ, sed secundum rationem principalem & propriam effectus, quod non tollit univocationem, ut patet in omni causæ æquivocæ, quæ potest univocè convenire cum suis effectibus in aliqua ratione communi, quia illa inadæquatio tantum est secundum rationes specificas causæ & effectus, v. g. sol est causæ æquivocæ ignis, auri, & aliorum corporum inferiorum, sed sol, aurum, & ignis conveniunt univocè in ratione substantiæ corporis, &c. ergo bene potest causæ æquivocæ convenire univocè cum suo effectui.

Sed contra, quia quando effectus procedit à causæ non solum secundum rationem principalem, sed etiam secundum rationem communem significatam per nomen commune causæ, & effectui, & in illa non adæquat causam, habent dissimilitudinem non solum in ratione principali, sed etiam in ratione communi: sed creatura procedit à Deo non solum secundum rationem principalem, sed etiam secundum rationem communem entis existentis in creatura, & in illa non adæquat perfectionem Dei: ergo creatura non solum habet dissimilitudinem cum Deo secundum rationem principalem creaturæ, sed etiam secundum rationem communem entis. Maior est certa & probatur ex discrimine quod datur inter Deum & alias causas æquivocas, quia illæ causæ tantum causant per se rationes principales effectuum & non rationem communem, illa enim supponitur ad ipsos effectus, & sic tantum causatur per accidens, quia ut asserit Aristoteles, effectus non causatur per se secundum illam rationem quæ supponitur ex parte subiecti: sed secundum illam quæ non supponitur, v. g. quando ex aère fit ignis non producit per se ratio elementi, quia illa supponebatur ex parte subiecti, sed tantum producit per se ratio talis elementi, quæ non supponebatur ex parte subiecti, sed omne ens creatum producit suum effectum ex præsupposito subiecto in quo præcedit ratio entis, substantiæ, &c. ergo ratio entis & substantiæ non producit per se à causæ creatæ æquivocæ. Tunc sic, Deus à contrario sensu producit per se in creatura non solum rationem entis particularis secundum rationem particularem, sed etiam rationem entis communis in quantum ens est, & quia non præsupponitur ex parte subiecti cum Deus producat ex nihilo, & in illa ratione creatura non adæquat Deum: ergo creatura non solum est dissimilis Deo secundum rationem particularem, sed etiam secundum rationem communem entis, & in quantum ens est. Probatur antecedens, & est etiam minor præcipua ens existens in creatura, est ens dependens: ergo producit à Deo. Patet consequentia, omne illud quod est dependens reale producit à Deo: sed ens existens in creatura est reale dependens: ergo producit à Deo.

Et si neges quod ens existens in creatura dependet, contra est: ergo ens existens in creatura non dependet: ergo est à se & per consequens Deus. Patet consequentia, illud quod est ens & non dependet, est à se; ideo Deus est à se quia est ens non dependens.

Quæst. III. Vtrum Transcendentia, &c. 115

dependens, sed ens existens in creatura est ens non dependens: ergo est à se: ergo est Deus; sed hoc est hereticum: ergo ens existens in creatura est dependens: ergo est effectus Dei, sed in illa ratione non adæquat Deum: ergo in illa ratione est dissimile Deo: ergo nomen commune utrique est analogum.

7 Tercio & est etiā ratio Divi Thomæ: in Deo ratio entis essentialiter includit omnem perfectionem realem: sed in creatura non includit illam: ergo Deus est inæqualis creaturis in ratione entis. Probatur maior, ratio entis quæ est in Deo est à se & independens: sed omne illud quod est à se & independens includit omnem perfectionem realem: ergo ratio entis in Deo includit essentialiter omnem perfectionem realem: ergo Deus in ratione entis est inæqualis creaturæ, sed hanc inæqualitatem habet Deus respectu creaturæ ratione dependentiæ in creatura & independentiæ in Deo: ergo ratio dependentiæ causat inæqualitatem in creatura respectu Dei: ergo causat analogiam.

Confirmatur, ens creatum comparatum cum Deo non est simpliciter ens: ergo est inæquale Deo. Probatur antecedens, inter Deum & ens creatum datur distantia infinita, sed illud extremum quod distat ab alio infinite comparatione illius à quo distat, non est simpliciter tale, ergo creatura comparatione Dei non est simpliciter ens.

8 Quarto enti respectu Dei & creaturæ convenit definitio analogi, sed hæc convenit rationi dependentiæ: ergo dependentia causat analogiam. Probatur maior, analogia sunt, quorum nomen &c. sed Deus & creaturæ habent commune nomen ens & rationem entis partim eandem & partim diversam: ergo &c. Probatur minor quantum ad secundam partem, ratio entis descendit prius ad Deum quam ad creaturam, quia ad creaturam descendit per dependentiam à Deo: ergo est diversa ratio entis in Deo & in creatura. Probatur consequentia, & diversitas consistit in inæqualitate: sed ex eo quod ratio entis prius descendat ad Deum, quam ad creaturam est inæqualis: ergo ratio entis est inæqualis in Deo & in creatura.

9 Confirmatur, ea quæ dicunt attributionem unius ad aliud vel multorum ad unum penes formam aliquam significatam per unum nomen & intrinsecam in omnibus, habent nomen commune, & deinde rationem significatam per illud partim eandem & partim diversam, sed hoc habent ratione dependentiæ: ergo &c. probatur maior, quæ dicunt attributionem modo dicto habent illam rationem cum essentiali ordine ad inæqualem participationem, ratione dependentiæ: sed ratio quæ ita participatur est partim eadem, & partim diversa: ergo &c.

10 Quinto si ratio entis non esset analogia ad Deum & ad creaturas, ad substantiam & accidens esset univoca: sed implicat quod sit univoca ad Deum & creaturas: ergo est analogia. Probatur minor, si ratio entis esset univoca ad Deum, & ad creaturas, ad substantiam & accidens respectu omnium prædicamentorum, posset dari ratio aliqua generica, sed hoc est absurdum, quia prædicamenta non essent primo diversa, nec essent plura prædicamenta, sed unum: ergo ratio entis non est univoca (& loquor de ente completo vel non transcendenti) probatur maior, omnis ratio univoca & non transcendens, quæ prædicatur in quid de pluribus essentialiter distinctis, est ratio generica respectu Dei & creaturarum, substantiæ & accidentis. Maior est evidens, quia illi rationi convenit definitio generis scilicet quod prædicatur in eo quod quid incomplete, quia ut explicuimus in *Logica, disputat. 4. quæst. 1.* illud prædicatur in eo quod quid incomplete quod essentialiter prædicatur de pluribus essentialiter distinctis, sed si ratio entis esset univoca ita prædicaretur: ergo illi conveniret definitio generis.

Et si dicas quod illæ rationes inferiores respectu entis sunt differentiæ materiales, quæ non sufficiunt ad constituendam rationem superiorem genericam, & contra est, illæ rationes sunt differentiæ formales: ergo nulla est solutio. Probatur antecedens, differentiæ formales sunt illæ, quæ per se ipsas immediate & non ratione subiecti vel quasi subiecti contrahunt rationem aliquam superiorem, sed differentiæ substantiæ & accidentis per se ipsas immediate & non ratione subiecti vel quasi subiecti contrahunt rationem superiorem entis: ergo sunt differentiæ formales. Maior est evidens ex ipsis terminis, nam ideo differentiæ rationalis & irrationalis sunt differentiæ formales respectu animalis, quia per se ipsas immediate contrahunt rationem superiorem animalis, & ideo albedo & nigredo sunt differentiæ materiales respectu animalis, quia contrahunt illud, non per se ipsas immediate, sed ratione subiectorum scilicet hominis & equi, in quibus datur albedo & nigredo: ergo differentiæ materiales sunt illæ, quæ non contrahunt rationem superiorem per se ipsas immediate: sed rationes subiectorum vel quasi subiectorum & differentiæ formales quæ à contrario sensu per se ipsas immediate contrahunt rationem superiorem, sed perfectas & inalienabiles per se ipsas immediate contrahunt rationem superiorem entis completi: ergo sunt differentiæ formales: ergo ens completum ad substantiam & accidens esset genus: patet consequentia, genus est ratio superior univoca non transcendens contracta per differentiæ formales, quæ prædicatur in quid incomplete: sed ita se habet ens completum respectu substantiæ & accidentis: ergo est genus: sed hoc implicat: ergo dicendum est quod ens non est univocum, sed analogum. Tunc sic, talis analogia in ente non potest causari ratione transcendentia, ut probavimus *quæstione superiori*: ergo causatur ratione dependentiæ, quia non est alia radix propria analogiæ.

Ultimo, si dependentia non causaret analogiam nulla daretur propria analogia: sed hoc est absurdum contra omnes metaphysicos, qui dividunt analogiam in impropriam & propriam, ergo dependentia causat analogiam.

SECTIO II.

Aliqua notantur.

Advertendum est hoc nomen, Analogia, 13 (quod græcum est teste Marco Tullio & Macrobio) significare idem quod latine nomen, proportio, seu ut author est Gellius in *noctibus atticis* quod hoc nomen similitudo aut comparatio, unde *analogon* idem est atque proportionabile scilicet comparabile, & quia hoc nomen analogia æquivocum est, prius est dividendum quam definiendum, iuxta regulam quam tradidit Aristoteles in

P 2 *Dialecticæ*